

CREACIÓ

Lletra de tardor

Josep Gerona

Ara fa una estona, mentre netejava mongetes a la cuina, aquesta activitat mecànica em permetia – o fins i tot, em provocava – un cert tipus de meditació lleugera. El pensament salta primer de les mongetes als dits, els meus propis dits entre les beines verdes, els dits de la meva filla... i d'aquí, als dits vegetals de les algues esfilagarsant-se sota les aigües poc profundes – flash encara estiuenc –; i d'allà, al pas inexorable del temps, de les edats, de les persones, de nosaltres mateixos.

A la “sabatina intempestiva” de *La Vanguardia* d'ahir, Gregorio Morán evocava la seva darrera conversa amb Xavier Valls, en el jardí de la casa que el pintor – instal·lat a París des de feia molts anys – encara mantenia al barri d'Horta de Barcelona. Morán hi estableix, entre moltes altres observacions, uns trets definidors de les etapes de la vida humana. Primer, la joventut, edat que consisteix, sobretot, en no tenir memòria – “*Gracias a eso se pueden hacer muchas cosas y equivocarse muchas veces, cosa que ya quisiéramos muchos de nosotros; tener el valor de arrostrar un buen puñado de nuevas equivocaciones*” -. Després, la maduresa o la consciència d'estar envellint: més que no pas l'inici de la decadència física, allò que marca el pas a l'edat de mirar-se les coses amb distància – diu – és el recurs inevitable a la memòria – “*Hemos pasado de la dialéctica “lo hago-no lo hago” a otra angustiosa de “me acuerdo-no me acuerdo*”-. I encara hi podríem trobar – afegeixo, si la vida malauradament no ens abandonés a temps -, l'edat de la no-memòria, on la dialèctica ja s'haurà resolt pel cruel camí del mig: el retorn a una nova infància, però ja sense nous records.

Si la vida, en canvi, volgués ser més generosa amb nosaltres i ens oferís una llarga vellesa amb el cap clar, potser arribaríem a alguna classe de saviesa. Això és el que he vist en la obra darrera dels poetes grans en actiu – Brines, Corredor, Badosa, Formosa,...la generació dels meus pares -, un savi distanciament de les preocupacions del món, que no vol dir insensibilitat ni indiferència ni menyspreu. Tot al contrari, posar l'atenció en les coses més petites, exercir-ne el do de la contemplació, com una via d'accés al coneixement de les més grans. Escriu Corredor: “*Feliz, este momento / en que todas las cosas / despiertan algo en mí / que no soy yo*”. Descobriment del sentit final de la naturalesa humana: l'acceptació dels límits i l'alegria de ser per a la mort.

Ara que l'estació ens hi predisposa – la minva de la llum, el despulament dels arbres, la pluja, el refredament general,... – i aviat reviuem la cita de l'u de novembre, aprofitem la delicada ocasió per practicar el recolliment, la lentitud, el tacte dels objectes, l'agraïment sincer per l'aigua i els aliments. Ara que la ciència ens pronostica temps de canvis, ben difícils, per les generacions dels nostres fills – un parell més de graus en l'escalfament global i assolirem un nivell crític -, hauríem de poder obrir prou els ulls per saber veure darrere l'aparença dels fets i de les coses, anar-hi a trobar allò de necessari per a l'existència humana i distingir-ho del superflu, conservar i repartir millor el patrimoni comú de tota l'espècie humana.

Els imprescindibles canvis en la nostra manera de viure i de moure'ns, en el nostre agitat *estil de vida*, malbaratador, precipitat i onerós, ens menen a un renovat elogi de la quietud i del repòs. Les paraules de Vicente Aleixandre, que prenc d'una altra citació als diaris d'aquests dies - “*Quan neix un poeta, el que neix és un silenci.*” -, ens han de servir de motiu de reflexió i de guia d'actuació. ●

